

ВИСНОВОК

рецензента, доктора педагогічних наук, професора **Лебідь Ольги Валеріївни** про дисертацію **Костюченка Максима Анатолійовича** «**Формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки**», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Тема дослідження, здійсненого Костюченком Максимом Анатолійовичем, поза усяким сумнівом, є надзвичайно актуальною й знаходиться на перетині важливих напрямів педагогічної науки й соціальної практики. Пояснимо свою позицію. По-перше, в Україні відбувається значне зростання попиту на висококваліфікованих спеціалістів, підвищуються вимоги до якості їх професійної підготовки. Окрім того роботодавці висувають жорсткі вимоги до потенційних працівників, основними з яких є теоретична підготовка, професійну мобільність, здатність нести відповідальність за рішення, їхні результати та наслідки, ефективно вирішувати професійні та соціальні проблеми, здійснювати оптимальне управління персоналом, а також вміння працювати в команді. По-друге, ми погоджуємося з М. Костюченком в тому, що майбутні офіцери Державної кримінально-виконавчої служби України мають розвивати свій лідерський потенціал та володіти достатнім рівнем лідерської компетентності, що забезпечує ефективне управління персоналом та безпечні умови утримання ув'язнених в установах виконання покарань. Зважаючи на вищевикладене, дослідження Костюченка Максима Анатолійовича «Формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки» є актуальним, затребуваним і своєчасним.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. До найбільш значущих результатів дослідження М. Костюченка відносимо: вирішення важливого наукового завдання щодо формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки, зокрема шляхом обґрунтування, розроблення та експериментальної перевірки методики формування цієї компетентності; розробки методичних рекомендації науково-педагогічним працівникам щодо формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процесі професійної підготовки; впровадження в систему професійної підготовки навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін «Історія України», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Пенітенціарна психологія», «Пенітенціарна педагогіка» з урахуванням особливостей лідерства та лідерської комунікації в установах виконання покарань; застосування системи ситуативних і навчально-

дослідницьких завдань для набуття курсантами вмінь самостійно вирішувати складні завдання та практичні проблеми кримінально-виправної діяльності.

Нові факти, одержані дисертантом. У результаті ретельного наукового пошуку дисертантом уперше науково обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процесі професійної підготовки; обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України; побудовано структурно-функціональну модель формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процесі професійної підготовки; удосконалено діагностичний апарат для з'ясування стану сформованості лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процесі професійної підготовки.

Подальшого розвитку набули наукові уявлення про зміст і структуру лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України та особливості її формування шляхом моделювання цього процесу і розроблення відповідної структурно-функціональної моделі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел до розділів (що містить 204 найменування) та додатків на 58 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 267 сторінок. Аналіз тексту дисертації та змісту публікацій Максима Костюченка, достатньо тривалий період проведення дослідження (з травня 2019 по лютий 2023 роки) дають підстави для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, а також про те, що здобувач наукового ступеня доктора філософії на належному рівні володіє дослідницькими компетентностями, необхідними для вирішення наукового завдання, комплексом методів дослідження.

Зазначимо, що дослідно-експериментальна робота проводилась на базі Академії Державної пенітенціарної служби України, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Донецького державного університету внутрішніх справ, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». Усього в експерименті (констатувальному та формуальному) брали участь 224 курсанти четвертого курсу, які навчалися за напрямами підготовки «Право», «Правоохоронна діяльність», «Психологія», а також 12 науково-педагогічних працівників кафедри педагогіки і гуманітарних дисциплін, кафедри психології, кафедри економіки і соціальних дисциплін, кафедри тактико-спеціальної підготовки. Зокрема, на етапі формуального експерименту було задіяно 132 курсанти. Із них у контрольних групах – 65 осіб. В експериментальній групі налічувалося 67 курсантів.

Отримані результати дослідження підтверджені відповідними довідками про

України», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Пенітенціарна психологія», «Пенітенціарна педагогіка» з урахуванням особливостей лідерства та лідерської комунікації в установах виконання покарань. Запропоновано систему ситуативних і навчально-дослідницьких завдань для набуття курсантами вмінь самостійно вирішувати складні завдання та практичні проблеми кримінально-виправної діяльності.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Теоретичні положення та методичний доробок М. Костюченка можуть використовуватися в системі професійної підготовки майбутніх фахівців ДКВС України та інших правоохоронних структур.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Не викликає зауважень структура роботи, оскільки вона досить чітко демонструє траєкторію проведеного наукового дослідження. Зокрема, представлення матеріалу у трьох розділах дало можливість ґрунтовно висвітлити як теоретичні засади формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України, так й інструментарій професійної підготовки відповідно до визначених дисертантом етапів дослідження.

Структура дисертації містить анотації українською та англійськими мовами, список публікацій дисертанта, вступ, три розділи, пов'язаних послідовністю викладу та внутрішньою логікою, висновки до кожного з розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки. Зміст дисертації достатньою мірою розкриває її ключові аспекти та відповідає меті дослідження і поставленим завданням. Науковий апарат дослідження коректно визначений. Об'єкт, предмет, мета, зазначені у вступі, відповідають задекларованій темі. Також у частині дисертації висвітлено наукову новизну, практичне значення, подано відомості про апробацію й упровадження результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації. Зазначений також комплекс методів дослідження, в якому гармонійно поєднуються теоретичні, емпіричні та методи математичної статистики, адекватний поставленим завданням.

Для тексту дисертації характерними є змістовна завершеність, цілісність, зв'язність, вмiле апелювання науковими фактами та термінологією.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійним науковим дослідженням, в якій відображені власні ідеї і напрацювання автора, що дозволило вирішити поставлені у роботі завдання. Робота містить теоретичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто. Використані в дисертаційному дослідженні ідеї і положення науковців мають відповідне посилання та використані з метою підкріплення ідей автора.

Дискусійні питання і зауваження. Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення результатів дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Заслуговує на схвалення матеріал підрозділу 1.3, в якому дисертантом обґрунтовано зарубіжний досвід формування лідерської компетентності майбутніх

офіцерів установ виконання покарань. Проте, на нашу думку, дослідження тільки б виграло, якби здобувач наукового ступення доктора філософії проаналізував сучасний стан та особливості формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України саме в українських закладах вищої освіти.

2. На с. 85 (пп. 2.1) і с. 116 (пп. 3.1) дисертаційного дослідження автором зазначено, що під час визначення педагогічних умов формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки було використано метод експертних оцінок. У нашому баченні доцільно було б надати більш ґрунтовний опис застосування цього методу, а саме: список потенційних педагогічних умов формування досліджуваного феномену, результати опитування експертів у вигляді таблиць і діаграм.

3. Уважаємо, що, висвітлюючи процес впровадження педагогічних умов формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки, було б доречно більш детально розкрити особливості цього процесу в умовах карантинних обмежень та війни, ураховуючи, що формувальний етап експерименту здійснювався в період з червня 2020 по травень 2022 року.

Утім, висловлені зауваження не применшують цінності дослідження. В цілому, дисертаційна робота Костюченка Максима Анатолійовича безсумнівно є самостійним і цілком завершеним результатом наукових пошуків, відзначається безперечною актуальністю важливої та значущої проблеми професійної освіти, містить значні наукові доробки, нові, раніше незахищені наукові положення.

У зв'язку із вищенаведеним вважаю, що дисертаційна робота Максима Костюченка «Формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України у процес професійної підготовки» за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інноваційних технологій
з педагогіки, психології та соціальної роботи
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

Ольга ЛЕБІДЬ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:56:15 30.05.2024

Назва файлу з підписом: Відгук Лебідь.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 2.7 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук Лебідь.pdf
Розмір файлу без підпису: 2.7 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЛЕБІДЬ ОЛЬГА ВАЛЕРІЇВНА
П.І.Б.: ЛЕБІДЬ ОЛЬГА ВАЛЕРІЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 3135210100
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 17:56:27
30.05.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000EB7B5D0154CB0805
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00